

Suomen Connemarayhdistys ry järjesti helmikuussa kurssin, jonne oli onnistuttu saamaan vieraaksi Connemara Pony Breeders' Society'n puheenjohtaja Tom MacLochlainn Irlannista. Tiedonhalu ja -tarve on suurta ja kurssi osoittautuikin erittäin suosituksi. Kurssi oli myös osa Suomen Hippoksen tuomarikoulutusta.

Connemara-poni

Kaksivuotias connemaravarsa Aramara New Beginning, jolla tyypillinen connemaran pää: leveä otsa ja suuret tummat levolliset silmät.

MacLochlainn aloitti päivän diaesityksellä. Hän näytti kuvia connemaraponeista alkuperäisessä ympäristössään ja käyttötarkoituksessa sekä kertoi kuulijoille taustoja rodun kehityksestä. Ponit olivat äärimmäisen tärkeitä paikalliselle väestölle, koko alueen talous yksittäisistä perheistä puhumattakaan riippui siitä että käytössä oli vahvoja ja sitkeitä käyttökelpoisia poneja. Luonne oli erityisen tärkeä, sillä ponien tuli toimia kaikenlaisessa työkäytössä.

Työkseen ponit kantoivat koireissa turvetta ja merilevää, veivät tavaraa kärryillä markkinoille ja työskentelivät pelloilla. Perinteisellä connemaraponilla oli substanssia, se oli vahva ja syvärunkoinen, aktiivisesti liikkuva ja vankkaluustoinen eläin.

CPBS perustettiin ja jalostustavoitteet määriteltiin

1900-luvun alussa Connemarasaa oli paljon eri tyyppisiä poneja. Isäoreina käytettiin täysiverisiä, arabia, Irish Draughtia, welshejä ja jopa hackneytä. 1923 perustettiin Connemara Pony Breeders Society. Siitä alkaen poneja tarkastettiin kantakirjaan, haluttiin parantaa ponien laatua ja saada tyyppiä yhtenäisemmäksi.

CPBS:llä oli selkeä strategia ponien rakenteen parantamiseksi. Yhdistys hankki omistukseensa oreja, joita sijoitettiin astumaan eri puolille Connemaraa. 50-luvulla poneja alettiin käyttää yhä enemmän ratsastukseen ja rakennetta pyrittiin parantamaan käyttämällä jalostukseen täysiveristetyksiä.

Ruunivoikko oli erityisen suosittu väri kasvattajien keskuudessa, mutta siihen aikaan värien periytymistä ei tunnettu ja syntyi yhä enemmän ja enemmän sinisilmäisiä varsoja. Tämä johti niiden sulkemiseen kantakirjan ulkopuolelle.

Kantakirja suljettiin 1964 ja sen jälkeen ainoastaan kantakirjattujen ponien jälkeläiset ovat olleet itse oikeutettuja kantakirjatarkastukseen. Hyväksyntä on riippunut sitten ponin omasta laadusta.

Alkuperäiset orilinjat

Tom puhui paljon oreista, vaikka mainitsikin että hyvät tammat ovat kaiken jalostustyön perusta.

Tom piti erittäin tärkeänä että kaikki viisi olemassa olevaa orilinja

säilyvät. Tomin ehdoton oma suosikki oli ns. punaista linjaa edustanut tyyppiltään perinteinen MacDara, hänen mukaansa sitkein ja kestävin kaikista. Samasta oriista Dun Lorenzo polveutui myös Dun Aengus, jonka merkitys pojanpoikansa Abbeyleix Owenin kautta on ollut jopa hieman liiallinen.

Kertaalleen jo lähes kadonnut ns. vihreä linja elää ja voi hyvin Thunderboltin ja Tanskassa vaikuttavan Hazy Dawnin ansiosta. Viime vuosina tätä linjaa edustavia poneja on ostettu muualta Euroopasta takaisin Irlantiin, sillä ne ovat laadukkaita poneja joilla on vankka luusto ja hyvät liikkeet.

Carna Bobby jälkeläisineen oli suosionsa huipulla 70-luvulla. Tämä linja polveutuu ensimmäisestä kantakirjatusta connemaraoriis-

ta Cannon Ball ja taustalta löytyy paitsi welshiä, myös hieman täyt-tä verta.

Noble Star ja Silver Pearl eivät onnistuneet jättämään jälkeensä elinvoimaista orilinjaa, mutta nämä oriit näkyvät monen menestyksekkään tamman taustalla.

Täysiveriset

Naseel oli tyylikääs ponikokoinen arabiori, jonka poika Clonkeehan Auratum ostettiin jalostuskäyttöön Connemaraan. Auratum jätti kauniita ja näyttelyissä menestyneitä tyttäriä, joten se oli jonkin aikaa erittäin suosittu ori.

Laukkakisat ovat aina olleet suosittuja Irlannissa. Ponitkin laukkasivat kilpaa ja täysiveriristeytykset ovat aina olleet osa sikäläistä ponikasvatusta. Täyttä verta virtasi connemaronien suonissa jo paljon ennen kuin CPBS hankki jalostuskäyttöön täysverioriin Little Heaven. Dundrum oli Little Heavenin ja connemaratamman ponikokoinen jälkeläinen, joka niitti mainetta esteradoilla. Dundrum ja ratsastajansa Tommy Wade olivat pari joka herätti huomiota kaikkialla minne ikinä menivät, sillä ponin hyppykyky oli uskomaton. Toisella Little Heavenin jälkeläisellä, oriilla Carna Dun on ollut suuri vaikutus rodun kehitykseen. Se jätti rotuun kokoa, suorituskykyä, hyppykapasiteettia ja liikettä.

Suvun tunteminen tärkeää

Tom korosti, että jalostukseen käytettävien ponien suvut on syytä tuntea hyvin, niin välttyä yllätyksiltä. Koska connemaronin suonissa virtaa useiden eri rotujen verta, on tällä erityisen suuri merkitys.

1960-luvulla erityisen suosittuja olivat arabiristeytykset, Clonkeehan Auratumin jälkeläiset. 80-luvulle tultaessa suuret ruunat olivat niitä joista sai parhaan hinnan – suorituskykyä riitti, mutta po-

neiksi niitä ei tosin aina pystynyt tunnistamaan.

Parin viime vuosikymmenen aikana näyttelyinnostus on vallannut monet irlantilaiskasvattajat. ”Kaikki” haluavat näyttelyvoittajia, ja tämä on tuonut tullessaan myös ei-toivottuja ilmiöitä.

Ennen näyttelyihin vietiin poni, joka normaalisti teki päivätyönsä esimerkiksi vetämällä kärryjä kymmeniä kilometrejä joka päivä. Nykyään Irlannissa on kasvattajia, joiden ponit eivät koskaan ole tehneet päivätyötä, vaan niitä pidetään vain siksi, että ne näyttävät hyvältä näyttelykehässä. Ennen varsat syntyivät touko-heinäkuussa, nyt monet tammatt varsovat jo helmikuussa kun varsojen halutaan olevan isoja ja hyvin kehittyneitä kesän näyttelyissä. Samoin 1- ja 2-vuotiaita varsoja ruokitaan hyvinkin voimakkaasti, jotta ne näyttäisivät näyttelykehässä valmiilta. Tästä Tom ei pitänyt ollenkaan, vaan hänen mielestään varsan tulee näyttää ikäiseltään ja kehittyä luonnollista tahtia.

Ponit olivat alun perin alle 140 cm korkuisia. 60-luvulta alkaen ponien keskimääräinen säkäkorkeus on noussut. Kookkaat ponit ovat menneet parhaiten kaupaksi. Irlantilaiset itse ovat nyt pikkuhiljaa havahtuneet siihen, että ponien keskimääräinen säkäkorkeus on kasvanut. Nyt pienempiäkin poneja, erityisesti tammoja, taas pidetään arvossa. Tom itse on aina puhunut hieman pienemmän ponin puolesta, todeten kuitenkin ettei ponissa saa olla muuta pientä kuin säkäkorkeus – raamit on oltava silti isot, ponin on oltava suurilinjainen ja hyväluustoinen. Nyt ollaan vihdoin myös väriasioissa päästy eteenpäin, sinisilmäiset ponit eivät enää ole pannassa.

Tom puhui paljon ja erittäin lämpimästi ponien monipuolisen käytön puolesta. Helmikuun kipakassa -15° pakkasessa hän totesi että meillä on varmaankin oltava poneille jotain hyödyllistä käyttöä, eihän niitä kukaan muuten viitsi-

si tässä ilmastossa kasvattaa. Ja jos kisakentille tarvitaan enemmän kapasiteettia, niin connemaratamma ja hyvä täysiveriori on toimivaksi todettu resepti.

Menestyvistä kisa- ja näyttelyponeista maksetaan huimia hintoja. Sinänsä asiassa ei ole mitään pahaa. Tämä on kuitenkin johtanut Irlannissa siihen, että poneja kasvatetaan jossain määrin myös pelkän taloudellisen hyödyn tavoittelun vuoksi. Markkinavoimat eivät kuitenkaan yksistään voi ohjata alkuperäisten rotujen kasvatusta, sillä silloin rotujen erityispiirteet häviävät ja ne sekoittuisivat erilaisten risteytettyjen ratsuponien massaan. Samalla häviäisi myös osa historiaa ja kulttuuriperintöä.

Arvosteluharjoituksia

Tallilta löytyi eri ikäistä, näköisiä ja kokoisia connemaroja. Iltapäivällä kurssilaiset jaettiin kolmen hengen ryhmiin. Ryhmät arvioivat esitettyjä poneja ja kertoivat omat näkemyksensä niistä. Tämän jälkeen Tom kertoi omat kommenttinsa. Tomilla oli hyvin miellyttävä tyyli kommentoida poneja, hän luovi erilaisten näkemysten välillä todeten ettei arvostelu ole mustavalkoista. Omissa arvioinneissaan hän mainitsi mm., että ponilla täytyy olla connemaralle tyypillinen ilme – suuret levolliset silmät joissa on ystävällinen katse. Pään muoto ei ole ratkaisevaa, mutta otsan tulee olla leveä. Kaulan tulee olla riittävän pitkä ja lavan hyväasentoinen. Rungon syvyydestä ja leveydestä Tom mainitsi, samoin vahvasta takaosasta. Runko voi olla pitkäkin, eikä se ole virhe. Jalkojen vahvasta luustosta ei saa tinkiä ja liikkeiden tulee olla suorat, irtonaiset ja tahdikkaat ja nivelten tulee toimia hyvin. Tärkein kaikista oli kuitenkin rauhallinen, ihmistä palveleva luonne, josta connemarat ovat kuuluisia nykyään ympäri maailmaa. ♦

Uusi puheenjohtaja jakoi tietoa

Tom MacLochlainn on elänyt koko elämänsä connemaronien ympäröimänä.

- Nämähän ovat kaikki naisia, tokaisi Tom MacLochlainn hämmästyneenä astuessaan sisään täpötäytteen Aramara-ratsutallin luentotilaan. Kotona Irlannissa kun connemarakasvatus on lähes täysin miesten käsissä. Kyse ei ole siitä, etteikö ponikasvatus kiinnostaisi myös naisia, vaan enimmäkseen siitä etteivät miehet usein anna naisille tilaisuutta siihen omiessaan ponit itselleen. Kulttuuriero on siis melkoinen, mutta Tom totesi että tilanne on sama kaikkialla Irlannin ulkopuolella. Tai ehkä ero ei sittenkään ole niin kovin suuri, ajatellaanpa vain vaikka suomenhevosta muutamia vuosikymmeniä takaperin – connemaronilla on vähän samanlainen asema ja historia Irlannissa kuin kotoisella rodullamme täällä.

Tom MacLochlainn on Connemara Pony Breeders' Society'n uusi puheenjohtaja. Siviilissä tämä Connemaran alueen sydämessä syntynyt ja elänyt, poneihin ja ponikasvatukseen intohimoisesti suhtautuva herrasmies on paikallisen yläasteen rehtori. Opetustyössä hänen pääaineitaan ovat historia ja iirin kieli, mitkä käyvät hyvin yksiin poniharrastuksen kanssa.

Tom puhui elävästi ja värikkäästi rodun historiasta ja hänellä oli useita omakohtaisia muistoja ja kokemuksia rodun kuuluisuuksista. Tomin isä Sean oli tunnettu ponikasvattaja sekä kauppias, ja Tom muisteli kuinka kerrankin Tanskaan tilattiin 40 connemaraa – tilaajalla oli kuulemma enemmän rahaa kuin järkeä!

Tom MacLochlainn on kirjoittanut useita artikkeleja connemaraponeista ja ponien merkityksestä paikallisen väestön elämään. Viime aikoina hän on kiertänyt useissa Euroopan maissa ja myös Yhdysvalloissa puhumassa rodusta.

Kurssilaisia tutkailemassa ponia ja miettimässä omia arvioitaan.